

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Diff. I. Quare per alios Deus non sit causa peccati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

nem: cum etiam Angeli illuminantes alios non comproducant illuminatorum notitias, nisi presentando objectum: nobis autem unitis corporali presentatio objecti fieri non potest, nisi dependenter à sensibus. hanc autem suggestionem, vellent aliqui omnino intraneam ponere. Unde jam recurrunt alii ad excitationem specierum. sed & de hac excitatione est difficultas, nisi fiat per propositionem extraneam objecti. Nam si, ex probabilis sententia, non habet Angelus vim noscendi species alienas, præcipue actuum liberorum, qui habebit vim excitandi easdem. Hinc restat modus ut recurratur ad commotionem humorum, iisque commotis ad commotionem phantasie & appetitus sensitivi, eoque mediante suggerit intellectui, & appetitui rationali malum dæmon.

Quod tamen non solus dæmon sit causa peccati, Ipsa scriptura ostendit, quæ docet, unumquemque tentari à sua concupiscentia abstractum & illicitum & fundatur hoc ulterius in hoc principio: quia objectum delectabile, potest aliunde presentari, quam à directione dæmonis, cui pro sua libertate potest voluntas peccaminosa consentire. non ergo hoc debet rejici semper in dæmonem. Ordinariè tamen & ipse in hoc adlaborat, ex appetitu ad perdendum nos. Difficilius tamen ad peccata ut vocant merè spiritualia: quia non est in ejus potestate, expedite nosse inclinationes ad hoc, hic & nunc objectum. Nec agitur de Causis peccati, tenentibus se ex parte aliorum hominum, qui possint esse causa per modum occasionis; hæc enim sunt considerationis Theologiæ moralis. Nec agitur hic de causis peccati, in quantum unum causat aliud imperando, demeritoriè, dispositivè, suppeditando materiam, finalisando, ut cum quis ad solvendum homicidii furatur, vel radicando peccata, quæ radiativa vocantur capitalia.

Hinc tractabimus non nisi, quare, cum voluntas creata sit causa peccati. Deus tamen non sit causa, cum & possit impedire si velit, & non impediat; imò concurrat ad unumquemque actum. Supponit autem Tractatio quod Deus non sit causa peccati: nam id & fides statuit, & ratio probat, petita ex infinita illius sanctitate, & quâ major dari non potest. major autem esset illa quæ non esset causa peccati. Et inde crevit illud Axioma: Deum permittere non nisi peccata. quod expressit Aug. tr. 53, in Joan. *Fecerunt Iudæi peccatum. quod ejus non compulsi facere cui peccatum non placet, sed facturos esse prævidit, quem nihil lazet.*

DICES ex Oviedo. Quamvis Deus sit Causa boni operis & meriti. non dicitur mereri. Ergo etiam quamvis esset causa peccati, non diceretur peccare.

RESPONDETUR. Sicut hoc, quod est Deum esse causam boni operis, quamvis non denomi-

net Deum merentem; ita si esset causa peccati, quamvis non denominaretur peccans, adhuc hoc esset vituperabile & oppositum ejus sanctitati. Dispar. est ex Oviedo. Ad bene operandum non sufficit effectum esse bonum, sed debet ex bono illo fine intendi ad peccandum autem non requiritur malus finis, imò etiam ex bono fine fiat, voluntas exercendi contrahit malitiam peccati. Hæc diffusius vide in Auctore.

DIFFICULTAS I.

Quasi per Alios Deus non sit Causa Peccati?

RESPONDENT aliqui 1. Ideò Deum non esse causam peccati: quia illius sanctitas non est capax peccati.

CONTRA. Tum quia. Etiam sanctitate Dei posita, sunt aliqua quæ si Deus per impossibile faceret, per impossibile peccaret. Ergo cum de facto concurrat ad peccandum, non ex eo non peccat, quia illius sanctitas non est capax peccati: Si ipse concursus ad peccatum sit peccaminosus. si autem ille concursus non sit peccaminosus, de hujus rationem. Tum quia. Si Deus mentiretur, hoc ipso sanctitas illius esset capax peccati. Ergo etsi concurrat ad peccatum, hoc ipso sanctitas illius erit capax peccati; & quæcunque disparitatis ratio allata fuerit, ea potius ostendet (si sit legitima) cur Deus non sit causa peccati. Tum quia. Si de aliquo dicitur verè, concurrat ad peccatum non potest de illo revelari, quod sit incapax peccati. cum concurrere ad peccatum sit peccare: est enim hoc coëfficiere defectuosum. Ergo etiam si dicatur de Deo verè quod concurrat ad peccatum, non potest de illo revelari, quod sit incapax peccati. Ergo cum revelatum sit Deum esse incapacem peccati, ne fiat contradictorius assensus, dici debet illum non concurrere immediate ad peccatum. quod tamen dici non potest: ex eo enim quia causa prima est, debet concurrere ad omnes actiones creaturarum.

RESPONDENT 2. alii cum Valq. Deum non esse causam peccati: quia solum concurrat ad illud ut causa naturalis, non verò ut causa moralis; concurrat quidem ut causa naturalis: quia solum concurrat offerendo concursum indifferenter ad utrumlibet determinabilem: non concurrat autem ut causa moralis, quia Deus ad peccatum non utitur suâ libertate, sine libertate autem causa moralis non stat, sed concurrat ut causa naturalis ex suppositione Decreti prioris, quo decrevit concurrere ad utrumlibet partem.

CONTRA est. Tum quia. Ideò non concurrat Deus ad peccatum ut causa moralis: quia non utitur circa peccatum suâ libertate, sed totam determinationem remittit ad libertatem arbi-

arbitrii. Sed hoc Deum non eximit à ratione causæ moralis: quia saltem eadem difficultas manet, quomodo Deus sine peccato determinavit se etiam ad actiones peccaminosas concurrere. Cumque prævideat cum illo auxilio indifferenti securam actionem peccaminosam, sitque in expedito aliud auxilium offerre, quomodo non offerens aliud, & cum hoc concurrere ad peccatum, non est causa peccati? Tum quia. Etiam si aliquis immediate non utatur sua libertate, alliget tamen suam voluntatem, ad male agentis voluntatem, volens coagere quod ille egerit, verè peccaret. Ergo per hoc præcisè, quod Deus immediate non utatur sua libertate, salvari non poterit, quominus peccet. Tum quia. Usus libertatis Divinæ circa ipsum peccatum immediatus argueret in Deo peccatum. Ergo & usus libertatis Divinæ circa ipsum concursum: liberè enim concurrat, arguet in Deo peccatum.

RESPONDENT 3. alii cum Suar. Deum non esse causam peccati: quia formalis ejus malitia non est quid positivum, sed privatio debitæ rectitudinis. si ergo privatio est, nihil est. si nihil est, à Deo causari non potest.

CONTRA est. Tum quia. Si ex eo Deus non est causa peccati: quia non est causa consequentis privationis, nec creatura erit causa peccati, quod probatur. Aequè quod est nihil à creatura causari non potest, ac à Deo, nihil enim causare, est non causare. Tum quia. Quando duo ita se habent, ut quod producit unus, producat & alius, tunc si unus est causa illius, & alter est causa illius; sed quidquid est in peccato quod producit creatura, producit & Deus. Ergo si creatura causat peccatum, causabit & Deus. Tum quia. Causari aliter privatio non potest etiam ab homine, quàm ponendo illud materiale, & positivum, quo posito consequitur illa privatio. tunc quæro: vel causat Deus illud positivum, quo producto consequitur peccatum, vel non causat. si causat. Ergo est causa peccati: quia est causa illius positivi, quo producto consequitur formale peccati. si non causat. Ergo ad actiones creaturarum immediate non concurrat. Tum quia. Ponere causalitatem peccati, & causare peccatum, si illud sit quid positivum, si privativum, est idem. Deus ponit causalitatem peccati: quia eadem est actio agentis secundi, & agentis primi: sed ponitur causalitas peccati agentis secundi. Ergo & ponitur causalitas Agentis primi. Tum quia. Hoc quod dicitur, nempe privationem illam consequi operationem positivam, non ut est opus Dei, sed ut opus est creaturæ: hoc inquam, quod dicitur, non convincit. Quia istud prout opus creaturæ, & istud prout opus Dei, non sunt quid distinctum physice & realiter: quomodo ergo, si idem sunt nemine cogitante, hoc quod convenit uni nemine cogitante, non convenit

alteri. Deinde hoc opus prout creaturæ, est adhuc opus Dei, ita ut in illud immediate influat, & causet illud Deus. si illud opus, prout creaturæ, est adhuc opus Dei. Ergo adhuc Deus erit causa peccati: ideo enim creatura est causa peccati: quia illud opus prout suum causat, sed etiam Deus opus illud prout creaturæ adhuc causat. Ergo adhuc Deus erit causa peccati, & quidquid sit de abstractionibus, sufficit ad absurdum, quod in re causet Deus peccatum.

RESPONDENT 4. Alii cum Arriaga. Deum non esse causam peccati: quia concurrat concursu indifferenti ad bonum vel ad malum cum animo quod vellet illud non fieri, ab eoque deterret, & reducit. Porro ea causa, quæ ad aliquid est indifferens, si concurrat determinata ab alia causa, non dicitur causa operis. & sic v. g. qui dat ensalemicui, eo animo ut occidat, est causa illius occisionis: qui autem præcisè dat eo animo ut se defendat, etiam si postea occidat aliquem eo gladio, non est causa illius occisionis. Rursus: quia Deus, quantum est de se, non est inclinatus ad peccatum, sed ab illo reducit, deterret &c. hinc fit, ut etiam determinatus ille concursus, qui erat indifferens ad bonum & malum, non sit causa operis illius mali. E contra habitus indifferens ad agendum cum determinatur à potentia: quia facit hoc ex inclinatione, & facilitando ut fiat; ite intellectus determinatus à specie impressa, quia est principium intellectio- nis inclinando ad illam, idque ex generali ratione potentie, quæ inclinatur ad actus; hinc quamvis indifferens habitus & intellectus determinetur ab alio, non salvatur, quo minus habitus & intellectus, sint vera causa suorum effectuum: quia verò Deus determinatus ad concurrendum, concurrat non cum inclinatione, sed cum detestatione actus, hinc fit ut adhuc Deus non sit causa peccati.

CONTRA. Tum quia. Immeritò assumit Arriaga donari à Deo indifferentem concursum ad bonum vel malum: licet enim verum sit in sententia Societ. dari concursum indifferentem, ad agendum vel non agendum, falsum tamen est dari concursum indifferentem, quo vel bonum, vel malum agere possimus. Nam ille concursus bonus oblati ad bene agendum, est v. g. supernaturalis, & elevativus, qui certe ad peccatum non elevat, nec potest illud principiare, concursus autem oblati indifferens ad malum, est concursus naturalis, nec elevativus. Qui ergo concurrere poterit ad agendum bonum, ut supponitur, supernaturalem. Tum quia. Ista indifferentia concursus, vel spectatur in actu primo, vel spectatur in actu secundo. Si spectatur in actu secundo, concursus ille non est indifferens ad bonum & malum: quia est ipsamet actio, quæ unum agit, nec indifferens est ad agendum aliud. Si autem spectetur in actu primo, hoc est, prout est virtus productiva ipsius

LOD
SKI
e. Z.

ipsius actionis, & est voluntatem applicans ad operandum, in tantum præcisè spectata, nihil confert ad salvandum, quod Deus non sit causa peccati: quia etiam concursus creaturæ in actu primo spectatus, prout est virtus productiva actionis peccaminosæ est: actus indifferens ad ponendum, vel non ponendum peccatum; & tamen hæc indifferentia præcisè sumpta non eximit creaturam, quod sit verè causa peccati. Tota ergo ratio, cur Deus non sit causa peccati, in hoc tantum stabit, quod determinetur, & non determinetur ad peccatum. Sed neque hoc salvat, quod Deus non sit causa peccati. Tum quia. ponamus quod causa secunda aliam causam secundam potens sit determinare ad actum malum, tunc illa causa determinata censetur adhuc esse causa peccati, si voluntariè acceptet illam determinationem, nec se illa exuat cum possit, sed Deus voluntariè determinatur à causa secunda: posset enim si vellet non determinare, & potuisset, si vellet, non fecisse decretum concurrendi etiam ad malum. Ergo adhuc erit causa peccati Deus. Tum quia. Inefficax displicentia si sit conjuncta cum potestate absoluta ne ponatur res displicens, non excusat, quominus aliquis sit verè causa peccati, ut in multis materiis videre est. sed in Deo est inefficax displicentia, & est conjuncta cum potestate absoluta, ne ponatur res displicens. Ergo. Min. Prob. Quia illa est inefficax displicentia quæ ad agendum non movet, cum movere possit. Tum quia. ex communiori sententia, determinat se creatura ad speciem actus peccaminosi, Deus autem determinat ad individuationem actus, sine qua determinatione ad individuationem, non ponetur species illa actus peccaminosi. Cur ergo illa determinatio inducit peccatum in creaturam, non inducit in Deum?

Proponuntur aliæ Rationes.

RESPONDET 5. quidam. Deum concurrentem concursu indifferenti, ut fiat vel non fiat peccatum, non esse causam peccati: quia non facit contra debitum, puta, non facit, quod debet non facere, sed facit quod debet, & tenetur facere. & cum ratio peccati consistat in privatione rectitudinis debitæ actui peccaminoso inesse, si Deus non facit contra debitum concurrando ad actum peccaminosum, non erat causa peccati. Porro concurrando ad actum peccaminosum ex decreto ad utrumlibet indifferenti, quod non faciat contra debitum, hoc inde est, quia concurrat ut Agens primum & universale, adeoque magis secundum debitum sibi operandi modum, quam contra ipsum: quia debitus Agenti universali operandi modus est, concurrere juxta exigentiam causarum secundarum, adeoque concurrere juxta determinationem earundem causarum secundarum. Declarabat hoc ulterius. Omne operans per vo-

luntatem debitum habet agendi non nisi secundum prælucentem rationem, teneturque hæc dictamina sequi, Ut ordo debitus servetur, & ut directivum dominetur dirigibili: & quoniam creatura operando actionem peccaminosam agit contra dictamina prælucentia; ideoque est causa peccati; Quia verò Deus, operando ut Causa universalis ex decreto indifferenti actiones peccaminosas, sequitur dictamina rectæ rationis propria, apertum est, quod non operetur contra debitum sibi operandi modum. Hæc verò dictamina sunt: Licet principio universali concurrere ad utrumlibet cum voluntate creata. Causæ primæ licet agere juxta exigentiam agentium secundorum.

CONTRA est. Tum quia. Vi hujus explanationis posset excusari, quod Deus æque ad peccatum inducat, atque ad bonum, eo quod æque utrumque spectet ad causam primam, nec id agat contra debitum suum operandi modum, & sicut tu dicis, licet principio universali concurrere ad utrumlibet cum voluntate creata, ita ego dicam, licet principio universali, ad utrumlibet inducere voluntatem creatam; vel si hoc non licet, nec illud licebit. Tum quia. Agendo Deus secundum illum debitum sibi operandi modum, vel causat peccatum, vel non causat, si non causat: Ergo non causat omnes actiones creatas, nec ad illas concurrat. si causat: Ergo peccati causa est, quia nihil potest esse causa peccati sine peccato. Tum quia. Negabit Durandus habere Deum dictamen, ut ad utrumlibet immediatè concurrat. Tum quia. Prius inquiri debet, An aliquid sit in se bonum, secundò inferri debet, illud Deum operando non facere contra debitum operandi: dicam enim Deum mentiri, sed non peccare: quia non facit contra debitum operandi modum. Cum autem causare peccatum non sit bonum, si illud Deus causat (ut causat, si ad illud immediatè concurrat) hoc ipso facit contra debitum operandi modum. Tum quia. Causando peccatum, & non faceret contra debitum operandi modum, ut supponitur, & faceret contra debitum operandi modum: quia causare peccatum summa sanctitas non potest. Tum quia. ex hac Doctrina sequitur Deum facere peccatum. Quod ipsum probatur. Illud quod facit Deus non contra debitum, illud facit & causat, ut assumit respondens. sed peccatum est illud quod facit Deus non contra debitum. Ergo peccatum est illud quod facit, & causat. Minor probatur. Illud quod facit Deus non contra debitum, est illud quod faciendo & causando creatura facit contra debitum, sed illud quod facit creatura contra debitum est peccatum. Ergo illud quod facit Deus non contra debitum est peccatum. Tum quia. Vel habet Deus hoc dictamen, licetum est causæ primæ tanquam causæ universali esse causam peccati; vel non habet hoc dictamen.

men. si habet hoc dictamen. Ergo est causa peccati: intentio autē respondentis erat ostendere Deum non esse causam peccati. Si autem Deus non habet hoc dictamen. Ergo est aliqua actio, à parte rei, quam Deus non causat: nempe peccaminosa actio. quomodo autem illam non causat, si ad illam concurrat.

RESPONDET 6. alii. Ideo Deum non esse causam peccati: quia non concurrat ad formalitatem peccati quā talis, licet concurrat ad alias formalitates. Nec longè abest Explicatio Thomistarum dicentium. Ideo Deum non esse causam peccati, quia Deus est causa entis quā ens est, & non est causa talis entis.

CONTRA est. Tum quia. Hæ formalitates ad quas non concurrat Deus, vel sunt negativæ, & sic secundum dicta suprà, æquæ creatura non erit causa peccati ac Deus. si positivæ. Ergo ad illas concurrat Deus, adeoque eas causat quia nihil est productum, quod non sit ab illo. Tum quia. Hæ formalitates vel sunt idem realiter inter se, & sic totum à Deo producit, vel non idem realiter, & hoc erit fictitium. Tum quia. Ratio talis entis ab ipso ente non distinguitur realiter. Ergo utraque producit. Quando autem S. Thomas dicit: Divinam productionem terminari ad ens, non ad tale ens, hoc solum significat quod Deus omnia entia producat, non autem non nisi quædam. Unde etiam intertut intellectum elevatum non tantum ad vitalitatem, sed & ad supernaturalitatem concurrere, licet id non faciat nisi quā elevatus.

RESPONDET 7. Oviedo multis præmissis. Respectu actus peccaminosi in primis potest considerari divina Omnipotentia per modum principii physici influentis in materialem actionem peccaminosam. ad quam non se habet ut pure non impediens, sed in eam influit; non est tamen causa peccati: quia non concurrat per modum principii immediatè liberi: Omnipotentia enim non est principium formaliter liberum. Deinde respectu ejusdem actus peccaminosi potest etiam considerari voluntas divina expediens suam omnipotentiam, eamque subiciens voluntati creaturæ. Sic sumpta voluntas nullum actum habet respectu actionis peccaminosæ, etiam materialiter sumptæ; quia omnis actus voluntatis divinæ, qui per modum principii proximi & remoti supponitur ad actum liberum voluntatis, potest conjungi cum illo, & cum negatione illius. Decretum etiam concurrendi, non est nisi concurrendi dependenter à voluntate creata. quo posito decreto Deus jam non manet formaliter liber ad concurrendum, vel non concurrendum. Ex quibus conficitur, quod nec Omnipotentia. nec voluntas divina sit causa peccati.

CONTRA est. Tum quia. Si ex eo Deus concurrat ad peccatum non peccat, quia Omni-

potentia divina non est Principium formaliter liberum, dicam etiam homicidam non peccare, quia Potentia occisiva non est formaliter libera. si autem dicas, illam potentiam à voluntate libera applicari, inferam. Ergo cum Omnipotentia à voluntate divina libera applicetur, peccabit Deus concurrendo ad peccatum. Tum quia. Bene potest concedi Deum liberè concurrere ad actionem peccaminosam: à quo enim cogitur vel necessitatur? & tamen certum est Deum non esse causam peccati. Ergo hoc aliunde debet salvari, & non ex eo, quod concurrat per omnipotentiam, quæ non est formaliter libera. Tum quia. Supposita prædestinatione, liberè nos adhuc Deus salvat. Ergo & supposito illo decreto, liberè concurrat. Quod in hoc fundatur: quia scilicet necessitas ex suppositione usus libertatis, quæ potest auferri, non destruit libertatem. Et si posita voluntate injustitiæ ipsa actualis factio injustitiæ est mihi adhuc libera. Ergo & in præsentī de Deo idem dicendum.

DIFFICULTAS II.

Quare Deus non est Causa Peccati?

PRÆMITTO 1. Decretum Trident. Sess. 6. Can. 6. Si quis dixerit mala opera, ita aut bona, Deum operari, non permisisse solum, sed etiā propriè & per se, adeo ut sit proprium opus ejus, non minus perditio Iude quam vocatio Pauli, Anathema sit.

PRÆMITTO 2. Hostres terminos. Auctor, Causa, Concurrens, distinctos esse. & quidem quod Auctor & Causa distinguantur, in rigore loquendo, probat vel exinde Oviedo. Quia operarii adhibiti ad structuram sunt causa ædificii, non tamen Auctores. sed solus architectus est Auctor. universaliterque Auctor definitur quod sit principium alia comprincipia dirigens. Nomine autem Causa quid veniat, petatur ex physicis. ubi dictum, Causam esse principium determinans vi suā ad existentiam, consequenter jam causa per se erit id quod determinat ad existentiam, vi suā, quā tale. Causa autem per accidens est, quæ concurrat per conjunctionem cum alio principio, determinante vi suā existentiam effectus. Nomine autem concurrentis venit non aliud, quàm quod actio sit dependens ab aliquo, qui dicitur concurrere. In præsentī, Quare Deus non sit Auctor peccati, remittitur ad Controversam. quare non sit causa peccati, hinc discutietur. Distinctè autem conceditur, Deum concurrere ad peccata. quia actio peccaminosa, ex eo ipso, quia non est quid increatum, est dependens à Deo.

PRÆMITTO 3. Peccatum formaliter & primitive stare in actione interna, & si operetur aliquis actionem externam quàm pessimam, si operetur sine ulla actione interna, imò cum elicta adhuc detestatione, non censebitur esse causa peccati, nec facere peccatum. Porro cum re-

spectu